

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	6
Overzichtskaart	8
Gebruik van de gids	9
Hoe werkt het wandelnetwerk Zeeland?	9
Zee en land, land en zee	12
Legenda topokaartjes	14

Naam	km	onverhard in %	
1. Kop van Schouwenpad	11	62	15
2. Ouwerkerkse Kreekpad	12	71	23
3. Pluimpotpad	12	57	31
4. Mantelingroute	15.5	76	39
5. Veerse kreek & vesten	14.5	60	47
6. Rammekenspad	11.5	52	55
7. Colijnsplaatroute	12	64	63
8. Sabbingepad	16	69	71
9. Goese Saspad	8	87	79
10. Hoeve Van der Meulenroute	8	62	87
11. Zwinpad	11	88	95
12. Rond Aardenburg	9.5	52	103
13. Braakmanpad	13	70	111
14. Staats-Spaanse Linies	17	65	119
15. Door de Waterwinbossen	13	83	127

GEBRUIK VAN DE GIDS

Infopaneel van het wandelnetwerk bij het startpunt in Burgh, op de andere kant van het paneel vind je informatie over dorpsommetjes

afgebeeld. Plus soms nog een dorpsommetje (dat niet of slechts gedeeltelijk is opgenomen in het wandelnetwerk), dus als je na afloop nog zin hebt...

In Zeeland is informatie over de Zeeuwse wandelnetwerken als gevolg van het opheffen van de provinciale VVV momenteel (begin 2022) lastig te vinden. Drie tips:

- op de site www.landschapsbeheerzeeland.nl kun je onder de knop 'Wandelen in Zeeland' de kaarten van de verschillende Zeeuwse netwerken raadplegen.
- via de site www.wandelnet.nl/wandelrouteplanner kun je het hele Zeeuwse netwerk oproepen en je route plannen. Een nadeel: er wordt geen onderscheid gemaakt tussen verharde en onverharde trajecten.
- voor Zeeuws-Vlaanderen kun je gebruikmaken van de Vlaamse site www.routen.be/wandelrouteplanner. Ook hier kun je je route plannen, deze site maakt wel onderscheid tussen verhard en onverhard en telt deze afstanden zelfs voor je op.

Het Vlaamse wandelnetwerk

Trekpuntje in de
Veerse Vesten

GPS-TRACKS

Je kunt de GPS-tracks van alle wandelingen in dit gidsje gratis downloaden: zoek de titel van deze gids op www.uitgeverijelmar.nl.

OPENBAAR VERVOER IN ZEELAND

Dat is buiten de 'grote lijnen' beperkt. Naar kleine(re) dorpen moet je of gebruikmaken van een buurtbus of van de haltetaxi. Met die laatste kun je minimaal elk uur alle 'hoeken en gaten' van Zeeland bereiken, ook in het weekend. Je moet wél minimaal anderhalf uur van tevoren reserveren, de eerste keer bel je naar 088-235800, je krijgt voor volgende keren een gebruikerspas (voor 2 personen). Alle informatie vind je door je reis in te vullen op de site www.9292.nl.

1. KOP VAN SCHOUWENPAD

Het dubbeldorp Burgh-Haamstede ligt op de grens van de binnenduinen en de polder. Beide dorpen hebben een eigen kerk, met kerkring. Moeilijk voorstelbaar, maar eerst was Haamstede nog met een kreek verbonden met de zee. Vanaf de twaalfde eeuw vormden zich de hoge 'jonge duinen'. Overal zie je nog sporen van vroeger gebruik door de landbouw zoals de vroongronden en elzemeten, De namen Oosteren Ban en Westeren Ban wijzen er ook op dat het huidige duingebied een economische functie had, anders was er geen bestuur nodig. Nu is het op veel plaatsen de recreatie die de boventoon voert. We slingeren er behendig over duinpaadjes tussendoor om ten slotte uit te komen in het Zeepe, een van de mooiste duingebieden: een open en weids landschap met bos, graslanden, duinvalleien, duinmeren met wuivend riet en kale zandvlakten. Van de vijf Zeeuwse ringwalburgen heeft die van Burgh de tand des tijds het best doorstaan.

Start- en eindpunt	Haamstede Kerk, bij infopaneel en kp 47
Lengte	11 km
Onverhard	62%
Parkeren	Kriekemeet, 4328 AL Haamstede (gratis), drie minuten lopen naar de kerk
Wanneer	Het hele jaar door
Honden	Toegestaan, mits aangelijnd
Openbaar vervoer	Lijn 133 vanuit Middelburg of Zierikzee, halte Haamstede kerk
Horeca	Horeca rond de kerk in Haamstede Recreatiepark 't Lapje, Maireweg 11, recreatieparklapje.nl Pannekoekenmolen, Burghseweg 53, pannekoekenmolen.nl
Museum	Museum de Burghse Schoole, cultuurhistorisch museum over de Kop van Schouwen, burghseschoole.nl

De wandeling loopt over het wandelnetwerk Zeeland, gemarkeerd met groene schildjes en gele pijltjes.

Routebeschrijving via knooppunten:

De vroongronden
zijn niet toegankelijk

A. VROONGRONDEN

De zwakgolvende duingraslanden achter de hoge kustduinen worden 'vroongronden' genoemd. De benaming gaat terug tot de middeleeuwen toen de feodale landsheer zich als bezitter van de duinen beschouwde ('frohn' = feodale leenheer). Er was hier ooit een aparte heerlijkheid, 'Van den Duyn' geheten. De vroongronden waren in cultuur gebracht, begreppeld en ingericht als weidegrond. Overbegrazing door vee én konijnen heeft geleid tot verstuing van die duinpolders.

B. ELZEMETEN

De laagste delen van het binnenduin waren bebost. Daar lagen de 'elzemeten', kleine perceeltjes van zo'n halve hectare groot met parallel lopende greppels, omzoomd door houtwallen. Langs die greppels elzen die tot 1952 na openbare verkoop om de zeven jaar werden afgezet. Kopers boden 's morgens hierop bij 'de haag', een dubbele rij elzen langs de greppel. 's Middags werd in de dorpsheerberg op hele percelen geboden. Op de meetjes, de akkertjes tussen de greppels, werd na de hak twee jaar boekweit en rogge geteeld, daarna liepen er ter bemesting vijf jaar lang koeien. De geschiedenis van de elzemeten gaat terug tot in de veertiende eeuw. Dat weten we omdat in 1352 een recht wordt verleend om in de duinen een groot vuur te mogen stoken voor de schepen. Dat

Nog steeds zijn de meetjes op enkele plaatsen goed te zien

moet in de Zeepe duinen zijn geweest, met in de nabijheid opgebonden 'elzenmusters' (takkenbossen). Uiteindelijk zijn zijn veel elzemeten camping geworden: lekker beschut.

C. ZEEPE

In de rekeningen van de Grafelijkheid van Zeeland worden verschillende duinvalleien 'dalen' genoemd. In die van 1318 staat vermeld 'dal, heet Zeehoep, dal in die Nordunen'. Dat

Voetpad tussen de campings

zijn nu de Zeepeduin. De duinvalleien werden verpacht. Het Langedal ontstaat in 1728, het staat op de kaart van 1753 op een andere plaats. De duinvalleien waren vroeger veel vochtiger dan nu. Het Zeep kon zijn overtollig water kwijt via enkele doorgravingen van de duinenrij en een laagte in de hoge binnenduinrand. Daar seepelde (sijpelde) het grondwater naar de lagergelegen polder. Op het einde van de negentiende eeuw is nog een stuk duin ontgonnen voor de landbouw. Het werd niets.

De Duinpolders waren in de achttiende eeuw nog prominent aanwezig. Let ook op de benaming 'Polder Goed'. Kaart Hattinga 1752, Zeeuws Archief

Damherten in de Zeepeduin

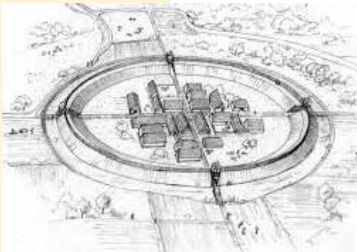
De omwalling van de burg

D. WALVISBUNKER

Uitgewaaide duinvalleien noemt men 'trekgaeten', achter Slot Haamstede is mooi om zien waar al het zand naartoe waaide: naar een zeer markant kamduin. Zo'n hoge duinrand kan alleen maar ontstaan als het wordt vastgelegd, anders was het dorp bedolven onder het zand. De Duitse bezetter heeft er handig gebruik van gemaakt. Voor hen waren de Oosterschelde en de Grevelingen belangrijke zee-armen, die weleens gebruikt zouden kunnen worden voor de inname van de havens van Antwerpen en Rotterdam. Boven op het duin is een aantal bunkers gebouwd waaronder een commandobunker, in de volksmond de Walvisbunker genoemd.

Schetsje van de ringwalburg

E. RINGWALBURG

De ringwalburg in Burgh-Haamstede past in het rijtje Middeldburg, Domburg, (Oost-)Souburg en Oostburg, allemaal vroeg-middeleeuwse burgen om zich te kunnen verdedigen tegen aanvallen van de Vikingen. Midden over het burgterrein lopen twee elkaar kruisende paden die zeker dateren uit de tijd dat de burg bewoond was. Toch was het vooral een plek waar mensen en dieren in tijden van nood een verdedigbaar onderkomen zochten. De ronde vorm